

ISSN (Online) 2560-4708

75 година формирања партизанске авијације НОВЈ 1942. године

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 68, август 2017. године

ОБЕЛЕЖЕН ДАН АВИЈАЦИЈЕ

Делегација рода авијације на челу са генералом Ранком Живаком на пријему код начелника ГШ генерала Љубише Диковића.

Поводом Дана рода авијације – 2. августа, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић примио је делегацију тог рода коју је предводио командант Ратног ваздухопловства и ПВО генерал-мајор Ранко Живак.

Војничке свечаности поводом Дана рода авијације одржане су у Команди РВ и ПВО 1. августа и на аеродромима „Батајница“ и „Лађевци“ 2. августа.

Централној свечаности на аеродрому Батајница, у организацији 204. ваздухопловне бригаде, присуствовали су Министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић са сарадницима. Након поздравних говора и доделе признања јединице 204. ваздухопловне бригаде приредиле су свечани дефиле.

Поводом Дана авијације на аеродрому Батајница освештан је Часни крст, споменик свим авијатичарима који су положили своје животе у одбрани неба Отаџбине.

Дан авијације слави се 2. августа у спомен на дан када је, 1893. године, на Светог Илију, донета уредба краља Алексан-

Свечани строј припадника 204. ваздухопловне бригаде на Дан рода авијације 2. августа 2017. године

Свечана бина на аеродрому Батајница поводом 2. августа Дана рода авијације

дра I Обреновића којим је предвиђено да се у свакој дивизији образују ваздухопловна одељења. То су били први кораци увођења ваздухопловних јединица у српску војску.

Дан авијације 2. август је и слава Свети Илија Громовник, коју су авијатичари прихватили као своју и славе је широм Србије и српских крајева.

Ваздухопловна слава 2. август, установљена је указом број 8155 од 29. фебруара 1924. године, и први пут је слављена на аеродрому „Југовићево“ у Новом Саду, 2. августа исте године. То је и крсна слава pilota и авиомеханичара.

За Дан авијације председник УПВЛПС упутио је честитке Команданту РВ и ПВО и командантима 204. и 98. ваздухопловне бригаде, а свечаностима у Команди РВ и ПВО и на аеродрому Батајница присуствовали су представници УПВЛПС на челу са потпредседником Војиславом Стојановићем.

На аеродрому Батајница постављен је део експоната тематске изложбе УПВЛПС “Сећање на ваздухопловне жртве” аутора мр Златомира Грујића.

Освештавање спомен обележја “НИКО НИЈЕ РЕАКОВА НЕ” на аеродрому Батајница 2. августа 2017. године

МИНИСТАР ОДБРАНЕ У НЕНАЈВЉЕНОЈ ПРОВЕРИ СИСТЕМА ПРОТИВВАЗДУШНЕ ОДБРАНЕ

Министар одбране Александар Вулин, у пратњи команданта РВ и ПВО генерал-мајора Ранка Живака, присуствовао је 5 августа ненајављеној провери борбене спремности система за ПВД РВ и ПВО Војске Србије, у касарни „Југовићево“ у Новом Саду.

То је био ненајављени обилазак и провера стално задејствованих снага за контролу и заштиту ваздушног простора Републике Србије, једне од батерија 240. самоходног ракетног дивизиона РВиПВО. Том приликом, министар одбране присуствовао је, на ватреном положају, превођењу јединице у највиши степен приправности за извођење противваздухопловних дејстава.

Министар Вулин је истакао да, у оквиру редовних активности, наша војска свакодневно, 24 часа, 365 дана у години обезбеђује наш ваздушни простор, а тако је и данас.

Након обиласка, министар одбране оценио је да је веома задовољан затеченим стањем, додајући да је техника у потпуности исправна, попуна је урађена у складу са одговарајућим прописима, људи су спремни.

Према речима генерала Живака, контрола и заштита суверенитета ваздушног простора је најважнији тежишни задатак трајног карактера стратегијског значаја у миру, а то значи да у сваком моменту постоје људи и техника који су намењени и у стању готовости да могу да реагују на сваку повреду суверенитета ваздушног простора или у случају угрожавања безбедности грађана Републике Србије.

Говорећи о дежурним снагама, командант РВиПВО је истакао да су то снаге које су у потпуности попуњене, са потпуно исправном техником и обученим људима.

Министар Вулин обишао је и уверио се у спремност снага и на аеродрому „Батајница“.

Обиласку су присуствовали и државни секретар у Министарству одбране Александар Живковић, начелник Управе за обавештајно-извиђачке послове бригадни генерал Илија Тодоров, као и командант 250. ракетне бригаде за ПВД пуковник Милан Поповић. (Извор: www.mod.gov.rs)

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. септембра 1908. године**, по наредби коју је потписао ђенерал *Степа Степановић*, у Нишу је организована Голубија станица са задатком да преноси ваздушним путем војне поруке и обавештења.

- **9. септембра 1902. године**, француски часопис *Технолошки билтен* у броју 9, објавио је да: „...осим у земљама које предњаче у развоју ваздухопловства (Француска, Немачка, Русија, Велика Британија) уз Шпанију, Португалију, Данску, Румунију, Јапан и Краљевина Србија већ дуже време ради на успостави војног ваздухопловства, настојећи да образује војну аеростатску службу, пратећи значај и развој њених средстава.“

- **9. септембра 1923. године**, отворена је ноћна линија од Београда, односно Панчева до Букурешта, која је и прва ноћна линија ваздушног путничког саобраћаја у свету.

- **12. септембра 1926. године**, у Краљеву је основан „Државни завод за производњу авиона металне конструкције“, преименован је 1939. године, у „Државну фабрику авиона-ДФА“.

- **12. септембра 1945. године**, у Панчеву је формирано Ваздухопловно војно училиште за школовање pilota и извиђача. Сви питомци Прве класе били су учесници НОР-а.

- **14. септембра 1944. године**, погинуо је мајор-пилот *Фрањо Клуз*, из Прве ескадриле НОВЈ на борбеном задатку код Омиша.

- **14. септембра 1945. године**, 254 ловачки авијацијски пук прелетео је из СССР-а у Југославију.

- **15. септембра 1918. године**, почела су дејства авијације у пробоју Солунског фронта. Ваздухопловну подршку Прве и Друге српске армије вршило је 10 ескадрила, укључујући 1. и 2. српску ескадрилу са преко 80 авиона.

- **16. септембра 1943. године**, при Врховном штабу НОВЈ формирано је Ваздухопловно одељење.

- **19. септембра 1885. године**, у Књажевцу је рођен *Живојин Станковић*, један од првих шест српских pilota. Пилотску диплому ФАИ број 1027 је добио у Француској августа 1912. године. На Солунском фронту је био командир Аеропланског депоа. Умро је 1918. године.

- **20. септембра 1844. године**, у 76-ом броју листа „Новине сербске“, објављен је чланак „Воздухопловие“ од Матије Бана. То је први писани докуменат о ваздухопловству у Србији.

- **21. септембра 1874. године**, у Аранђеловцу се родио *Коста Милетић*, наш први школовани ваздухопловац и наш први аеронаут-пилот балона. Први је летео на првом балону названом „Србија“ који је Краљевина Србија купила 1909. године. Био је први командант Ваздухопловне команде Српске војске формиране 24. децембра 1912. године у Нишу, и први командант Српске аеропланске ескадре формиране на Солунском фронту, из које је израсло ваздухопловство Краљевине Југославије.

- **21. септембра 1944. године**, у Москви је постигнут споразум између Југославије и СССР-а о формирању две ваздухопловне дивизије и о школовању ваздухопловног кадра за потребе Југословенске армије.

- **23. септембра 1884. године**, у Ваљеву је рођен *Боривоје Мирковић*. Био је командант ваздухопловног пука и бригаде, начелник штаба, те помоћник и командант Ваздухопловства војске КЈ. На челу ваздухопловства КЈ био је и од маја 1941. до фебруара 1942. када је пензионисан у чину дивизијског генерала. Умро је у Лондону 21. августа 1969. године, где је и сахрањен.

- **30. септембра 1915. године**, редов *Радоје - Рака Љутовац* из артиљеријског пука „Танаско Рајић“, првом гранатом из противавионског топа је оборио немачки авион изнад Крагујевца. Данас се овај датум обележава као дан АРЈ ПВО.

„НИКО НИЈЕ РЕКАО НЕ“

На аеродрому у Батајници поводом Дана рода авијације, на Светог Илију, 2. августа 2017. године освештано је ново спомен-обележје ваздухопловним херојима Србије.

У Србији се налази више ваздухопловних спомен обележја, један број их је и у иностранству. Најпознатији су: Споменик пилотима Шестог ловачког пука на Дунавском кеју у Земуну; споменик пилотима из Априлског рата 1941. године и НОР-а 1941-1945. на локалитету Шајкаш – Вилово код Титела; Спомен обележја погинулим у НАТО агресији 1999. године у Земуну - Команда РВ и ПВО, на брду Стражевица у Београду, на Маљену, у Осечини, Давидовцу, у касарни Бањица 2, у Нишу и другим местима; споменици ваздухопловним пуковима из НОР у Кленку, Лаћарку, Великим Радинцима, Руми, Новом Саду, Госпођинцима, Бачком Брестовцу. Спомен плоче налазе се у Влакчи, Иригу, Крушедолу и другим местима. У иностранству се налази највећи споменик српским ваздухопловцима у Јерменији код Еревана, као и неколико спомен обележја у државама бившим југословенским републикама. Прошле године добили смо још једно свето место, на аеродрому Батајница где је постављен Часни крст у спомен свим небеским херојима, трудом, залагањем и добром вољом Епархије Сремске и Владике Василија и 204. ваздухопловне бригаде, који је сада и освештан.

Својом симболиком авионских крила са ознакама војног ваздухопловства Србије, летачким ознакама и Часним крстом, спомен обележје представља трајно сећање на ваздухопловне хероје српског ваздухопловства, од његовог настанка до данас. Својом локацијом, на аеродрому Батајница, која је постала симбол српског војног ваздухопловства од времена када је на њему почела базирати суперсонична авијација до данас, а посебно када је у бестијалном НАТО оргијању аеродром разаран, али никада уништен, и када су са његових писта полетали храбри српски небески витезови. Данас овај споменик даје дубоку духовну везу и снажну потку борбеној снази и ратничком моралу наших пилота, авиомеханичара и свих ваздухопловаца у том сложенем борбеном систему, каква је борбена авијација и РВ и ПВО.

У тој симболици су имена Косте Милетића, Михаила Петровића, Миодрага Томића и иних пилота из балканских ратова и Великог рата; јунаци одбране београдског неба априла 1941. године; посаде транспортних авиона и хеликоптера хероји спашавања српских избеглица у грађанском рату 1991-92. године, рањених и болесних, у време када су креатори новог светског поретка разбили Југославију и анатемисали српски народ, његову војску и државу; посаде авиона Ан-12 која је са Батајнице као метачног аеродрома полетела и страдала носећи хуманитарну помоћ Еревану и далекој Јерменији погођеном земљотресом - браћа Јермени подигли су им споменик висок 14 метара, какав Србија видела није; јунака одбране неба Отаџбије који су марта 1999. године полетали са аеродрома Батајница не уступајући сили стотину пута јачој и већој коју је послао НАТО агресор на малу Србију; многих посада које су са Батајничког аеродрома полетале у хумане акције спашавања и помоћи, као што је и трагична акција из марта 2015. године када је спашавајући тек рођену бебу животе положило шесторо одраслих људи, међу њима два храбра пилота и два јунака авио-механичара летача. Батајница од свог настанка до данас представља препознатљиви и у народу високо цењен симбол наше војне авијације, место на које се долази са посебним пијететом. Од 2. августа 2017. године када је споменик освештан постаће још једно место ходочашћа ваздухопловаца.

Спомен обележје је подигнуто уз помоћ Српске Православне Цркве, Општине Стара Пазова и залагањем припадника 204. ваздухопловне бригаде. На помену поводом Дана авијације и Светог Илије споменик је освештан. Помен и освештање спомен обележја је учинио протојереј-ставрофор Миле Јокић архијерејски намесник старопазовачки уз саслужење војних свештеника и вероучитеља, он је о овом дану и чину казао:

„Ово спомен обележје Нико није рекао не, симбол је снаге и свих авијатичара, не само погинулих и пострадалих већ и ваздухопловаца који су показали изузетне резултате током борбених дејстава. Срби су врло рано добили ратна крила и нико их никада није сломио почев од првог пилота Михаила Петровића и прве жртве српског ваздухопловства, заједно са Шестим ловачким пуком који су неустрашиво полетели у сусрет бројним немачким ескадрилама 6. априла 1941. године. Дугачак је списак имена који би данас читали, помињући наше пилоте и ваздухополовце. Неза-

Спомен обележје “НИКО НИЈЕ РЕКАО НЕ”

Напис на спомен плочи испред Часног крста

бораван је и Миленко Павловић Зоран Радосављевић, Аризанов, Перић... Сви су они мир бранили и сви су се звали Миломири и Миомири. Борили су се против знатно јачег непријатеља НАТО агресора.

Данас, на овај велики празник Светог пророка Илије, празник који спаја небо и земљу, који земљу уздиже к небу, а небо спушта на земљу, на празник Старог и Новог завета, сећамо се свих жртава и можемо да се поучимо којим путем и куда ићи и како ваља живети.“

У војничкој трпезарији где је приређен славски ручак, за ову прилику је постављен део изложбе која је настала поводом стогодишњице погибије првог нашег пилота Михаила Петровића (20. марта 1913). Аутор изложбе је мр Златомир Грујић, пуковник пилот, из Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије.

3. Грујић

Постројене јединице 204. вбр на помену и освештању спомен обележја “НИКО НИЈЕ РЕКАО НЕ”

РУСКЕ ВАЗДУХОПЛОВНЕ СНАГЕ У ПРОВЕРИ БОРБЕНЕ ГОТОВОСТИ

Јединице Ваздухопловних снага и Ваздухопловне одбране на југу Русије, укључујући оне на Криму, доведене се у стање провере пуне борбене готовости по наређењу начелника Генералштаба оружаних снага Русије, Валерија Герасимова.

“Особље јединица Ваздухопловних снага и Ваздухопловне одбране у регионима Ростов и Волгоград, на територијама Краснодара и Ставропоља, и у републикама Северна Осетија-Аланија и на Криму, доведено је у стање провере борбене готовости”, наводи се у саопштењу прес службе војних снага из тих округа, преноси руска агенција Тасс.

Борбена спремност ће бити оцењена на “основу резултата у решавању практичних задатака у процесу тактичких вежби различитог степена”, додаје се у саопштењу. Танјуг, 28. август 2017.

„НОЋНИ ЛОВАЦ” КРЕЋЕ У АКЦИЈУ Нови руски хеликоптер стиже на сиријски фронт

Модификованим хеликоптером Ми-28 у потпуности могу да управљају један или два пилота и да извршавају задатке типа „пронаћи и уништи“ на Блиском истоку.

Ми-28УБ „Ноћни ловац“ је модерни јуришни хеликоптер. Он ће у наредним недељама бити пребачен на руску ваздухопловну базу у Сирији.

Произвођач је заинтересован за тестирање свог модификованог оружја и пројектила на првој линији фронта.

Извор „Руске речи“ у војноиндустријском сектору рекао је да је „корпорација ‘Вертолёты России’ појачала чеони оклоп хеликоптера и побољшала му ‘мозак’”.

Према томе, у најскорије време ће усавершена верзија „оклопне птице“ извршавати задатке типа „наћи и уништити“ против припадника „Исламске државе“ на Блиском истоку.

Једна од нових могућности хеликоптера је то што оба пилота могу имати пуну контролу над летелицом. То значи да у случају рањавања једног пилота други може да преузме команду, тј. може да управља, маневрише и отвара ватру у исто време. Извор: Руска реч, 18. август 2017.

САД БИ МОГЛЕ РАСПОРЕДИТИ СТРАТЕШКЕ СНАГЕ У ЈУЖНУ КОРЕЈУ

Јужнокорејске власти изјавиле су да САД размишљају о распоређивању своје „стратешке“ одбрамбене технике у Јужну Кореју, након најновијег лансирања севернокорејске балистичке ракете, јавила је новинска агенција „Јонхап“, цитирајући администрацију председника Јужне Кореје.

Јужнокорејска и америчка војска су се договориле да предузму хитне мере због најновијег потеза Пјонгјанг, како би спремиле различите могућности одговора, укључујући и војну акцију, јавили су локални медији.

Агенција „Јонхап“ саопштила је да је споразум постигнут током телефонског разговора између генерала Џозефа Данфорда, председавајућег Здружених начелника штабова САД и његовог јужнокорејског колеге генерала Џеонг Кјеонг Дуа. Током телефонских разговора стране су одлучиле да предузму мере које би омогућиле имплементацију одлучности одговора овог моћног савеза, укључујући и војни одговор на провокације Северне Кореје.

Пјонгјанг је лансирао пројектил који је, према наводима Токија, прелетео преко северног Јапана. Портпарол Владе Јапана Јошихиде Суга рекао је да је ракета пролетела изнад северног јапанског острва Хокаидо и пала 1.180 километара источно од острва у Тихи океан. Према извештајима јужнокорејских медија, који као изворе наводе војне званичнике, балистички пројектил Северне Кореје летео је 2.700 километара и достигао је максималну висину од 550 километара. Објављено: 29.08.2017. год.

РЕСУРСИ НА ИЗМАКУ

Хеликоптери ОС БиХ старији од пилота који их возе

Већина хеликоптера ОС БиХ старости је и до 50 година, а ресурси кориштења су им на измаку, упозоравају у Министарству одбране БиХ. Најмлађи хеликоптери имају 25 година, набављени су пре рата, а због техничког стања потребно им је много одржавања и замена ресурса. Набавка нових авиона третирана је идејним пројектом “Осигурање и унапређење оперативности хеликоптера ОС БиХ”, којим је предвиђена набавка 12 нових хеликоптера и модернизација постојећих. Тај пројекат би се, како су истакли, реализовао до 2025. године. У извештају за 2016. годину Министарство одбране упозорава да је током прошле године дошло тек до незначног повећања оперативности летелица у склопу Оружаних снага. У Министарству финансија и трезора БиХ Независне сазнају да МО до сада није имало позитивно мишљење за набавку нових летелица док се не утроше одобрена средства за ремонт постојећих. Извор: Nezavisne.com -16.08. 2017.

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Наменен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
Е-пошта: zlgurujic@gmail.com www.udruzenjepvpls.org